

FSD3267

**SOS-kriisikeskuksen asiakkaiden
haastattelut 2017**

Aineisto-opas

TIETOARKISTO

Tämän aineisto-oppaan viittaustiedot:

SOS-kriisikeskuksen asiakkaiden haastattelut 2017 [aineisto-opas]. Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [tuottaja ja jakaja], 2018.

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 1.0 (7.11.2018).

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
33014 Tampereen yliopisto

Asiakaspalvelu:
asiakaspalvelu.fsd@uta.fi
040 190 1442

Palveluportaali Aila:
<https://services.fsd.uta.fi/>

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
<http://www.fsd.uta.fi/>

Lukijalle

Tämä aineisto-opas on osa Tietoarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa FSD3267. Oppaan alussa on tiedot aineiston sisällöstä, aineiston rakenteesta ja keruusta sekä luettelo julkaisuista, joissa aineistoa on käytetty. Opas sisältää myös aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit, esimerkiksi mahdolliset haastattelukysymykset, kirjoitusohjeet, tutkimuskutsut, litterointiohjeet tai virikemateriaalit. Tekstiaineistoista mukana on usein lisäksi aineistonäyte, josta selviää esimerkiksi käytetty litterointitaso.

Liitteenä olevat aineistoon kuuluvat dokumentit on tarvittaessa anonymisoitu. Kaikki oppaan sisältämät aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit toimitetaan asiakkaalle aineiston latauksen yhteydessä myös erillisinä tiedostoina

Aineistoon ja sen tekijöihin tulee viitata asianmukaisesti kaikissa julkaisuissa ja esityksissä, joissa aineistoa käytetään. Tietoarkiston antaman malliviittaustiedon voi merkitä lähdeluetteloon sellaisenaan tai sitä voi muokata julkaisun käytäntöjen mukaisesti. Malliviittaus:

Laukkanen, Sanna (Tampereen yliopisto): SOS-kriisikeskuksen asiakkaiden haastattelut 2017 [sähköinen tietoaineisto]. Versio 1.0 (2018-11-07). Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jakaja]. <http://urn.fi/urn:nbn:fi:fsd:T-FSD3267>

Tietoarkistoon on lähetettävä viitetiedot kaikista julkaisuista, joissa käyttäjä hyödyntää aineistoa. Aineiston alkuperäiset tekijät ja tietoarkisto eivät ole vastuussa aineiston jatkokäytössä tuotetuista tuloksista ja tulkinnoista.

Sisältö

1	Aineiston kuvailu	1
1.1	Aineiston otsikot ja datan versio	1
1.2	Sisällön kuvaus	1
1.3	Aineiston rakenne ja keruu	2
1.4	Aineiston käyttö	3
A	Haastattelukysymykset	5
B	Esite tutkittaville	9
C	Aineistonäyte	15

Luku 1

Aineiston kuvailu

1.1 Aineiston otsikot ja datan versio

Aineiston nimi: SOS-kriisikeskuksen asiakkaiden haastattelut 2017

Aineiston nimi englanniksi: Interviews of SOS Crisis Center Clients 2017

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 1.0 (7.11.2018).

1.2 Sisällön kuvaus

Tekijät

Laukkanen, Sanna (Tampereen yliopisto. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta)

Aineiston tekijänoikeudet

Tietoarkiston ja aineiston luovuttajan tekemän sopimuksen mukaisesti.

Aineiston luovuttaja

Laukkanen, Sanna (Tampereen yliopisto)

Aineisto luovutettu arkistoon

25.5.2018

Asiasanat

avustustoiminta; elämänmuutokset; henkinen pahoinvointi; henkinen tuki; keskusteluapu; kriisikeskukset; kriisit; selviytyminen; toimijuus; tukeminen

Tieteenala / Aihealue

OKM:n tieteenalaluokitus: yhteiskuntatieteet

CESSDAn luokitus: psykologia; sosiaalipalveluiden käyttö ja saatavuus

Sarjakuvaus

Tämä aineisto kuuluu sarjaan:

Aineistot, jotka eivät kuulu sarjaan

Yksittäiset aineistot, jotka eivät kuulu mihinkään sarjaan.

Sisällön kuvaus

Aineisto koostuu kuuden SOS-kriisikeskuksessa asioineen aikuisen kerronnallisista teemahaastatteluista. Haastatteluilla kartoitettiin haastateltavien selviytymisprosessia vaikeassa elämäntilanteessa sekä SOS-kriisikeskuksen roolia selviytymisessä. Haastateltavien asiakkuus kriisikeskuksessa oli päättynyt 4-6 kuukautta ennen haastattelua. Asiakkuuden syynä oli useimmin avioero tai parisuhteen päättyminen, ja lisäksi elämäntilanteet olivat olleet monilla tavoin kuormittavia jo pidemmän aikaa. Yksi haastateltavista oli mies ja viisi naisia, ja iältään haastateltavat olivat 32-50-vuotiaita.

Haastateltavat kertoivat, mikä heidät oli saanut tulemaan asiakkaiksi kriisikeskukseen, minkälainen heidän elämäntilanteensa oli silloin ja millaista apua he saivat kriisikeskukselta. Haastateltavat kertoivat tapaamisista kriisikeskuksen työntekijöiden kanssa sekä siitä, miten he olivat päässeet eteenpäin vaikeassa elämäntilanteessa.

Taustatietoina aineistossa on päivämäärä, haastateltavan ikä, sukupuoli sekä haastattelupaikka.

Aineistosta on tehty html-versio, jonka hakemiston avulla haastatteluja on helppo selata.

1.3 Aineiston rakenne ja keruu

Maa: Suomi

Kohdealue: Suomi, Pääkaupunkiseutu

Havainto/aineistoyksikkötyyppi: Henkilö, Organisaatio

Perusjoukko/otos: SOS-kriisikeskuksen entiset asiakkaat

Aineistonkeruun ajankohta: tammikuu 2017 – toukokuu 2017

Kerääjät: Laukkanen, Sanna (Tampereen yliopisto. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta)

Aineistonkeruun tekniikka: Kasvokkainen haastattelu, Taltiointi

Keruväline tai -ohje: Haastatteluteemat tai haastattelurunko

Tutkimuksen aikaulottuvuus: Poikkileikkausaineisto

Havainto/aineistoyksiköiden valinta: Ei-todennäköisyysotanta: harkinnanvarainen poiminta

Tutkija keskusteli ennen haastattelujen toteuttamista SOS-kriisikeskuksen työntekijöiden kanssa käytännön järjestelyistä ja eettisistä kysymyksistä. Tutkija valitsi haastateltavat niiden asiakkaiden joukosta, jotka kriisikeskuksessa asioidessaan olivat antaneet kirjallisen suostumuksen yhteydenottoon. Kriisikeskuksessa vähintään kahdesti asioineilta asiakkailta pyydetään viimeisellä tapaamisella suostumusta siihen, että heihin voidaan ottaa yhteyttä kriisiavun vaikutusten arvioimiseksi 4-12 kuukauden kuluttua asiakkuuden päättymisestä. Haastateltavat valittiin satunnaisesti kriisikeskuksesta saatujen yhteystietojen joukosta. Tutkija rajasi pariskunnat pois joukosta. Haastateltaviksi valikoituivat henkilöt, jotka vastasivat yhteydenottoon ja suostuivat haastatteluun.

Aineiston määrä: Kuusi odt-tiedostoa, joiden yhteenlaskettu pituus noin 229 sivua. Lisäksi odt-tiedostoista tuotetut html-tiedostot.

1.4 Aineiston käyttö

Aineiston käytössä huomioitavaa

Tutkija on poistanut aineistosta haastateltavia ja kolmansiä henkilöitä koskevat suorat ja sellaiset epäsuorat tunnisteet, jotka mahdollistaisivat tunnistamisen. Tällaisia tietoja ovat esimerkiksi haastateltavien työ- ja asuinpaikkoihin liittyvät tiedot. Tietoarkistossa luokiteltiin muun muassa erään haastateltavan lasten iät. Tietoarkistossa tehdyt muutokset on merkitty aineistoon [haka-sulkein].

Julkaisut

Laukkanen, Sanna (2018) Kriiseistä selviytymisen ja kriisiavun monet merkitykset: diskursiivinen tutkimus SOS-kriisikeskuksen asiakkaiden haastattelupuheesta. Pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto.

Ajantasainen julkaisuluettelo aineiston kuvailun yhteydessä osoitteessa

<https://services.fsd.uta.fi/catalogue/FSD3267>

Käytön ja kuvailun oheismateriaalit

Laukkanen, Sanna (2018) Kriiseistä selviytymisen ja kriisiavun monet merkitykset: diskursiivinen tutkimus SOS-kriisikeskuksen asiakkaiden haastattelupuheesta. Pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto.

Aineiston sijainti

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto

Käyttöoikeudet

Aineisto on käytettävissä (C) vain tutkimukseen ja ylempiin opinnäytteisiin (esim. pro graduun, liseniaatin- ja väitöstutkimukseen).

Liite A

Haastattelukysymykset

FSD3267 SOS-KRIISIKESKUKSEN ASIAKKAIDEN HAASTATTELUT 2017

FSD3267 INTERVIEWS OF SOS CRISIS CENTER CLIENTS 2017

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

LIITE 4: HAASTATTELURUNKO

1. Mikä sai sinut tulemaan asiakkaaksi SOS-kriisikeskukseen?

Mahdollisia lisäkysymyksiä:

- Miten pääsit kriisiavun piiriin?
- Mitä odotit kriisikeskukselta?
- Millaista apua kaipasit?

2. Kerro elämäntilanteestasi silloin, kun tulit asiakkaaksi?

Mahdollisia lisäkysymyksiä:

- Miten kriisi näkyi arjessasi? (Fyysiset ja psyykkiset oireet, työ/opiskelu, ihmissuhteet, asioiden hoitaminen...)

3. Kerro, miten olet päässyt vaikeassa elämäntilanteessa eteenpäin?

Mahdollisia lisäkysymyksiä:

- Mitä olet itse tehnyt?
- Mitä muut ovat tehneet?
- Mitä selviytyminen sinun mielestäsi tarkoittaa? / Mistä huomaa, että on selviytynyt?

4. Kerro siitä ajasta, kun olit asiakkaana kriisikeskuksessa?

Mahdollisia lisäkysymyksiä:

- Millainen ilmapiiri oli?
- Puhuttiinko oleellisia asioita suhteessa elämäntilanteeseen?
- Kerro, miten olet hyödyntänyt tapaamisilla opittuja asioita arjessasi?
- Miten tapaamiset työntekijän kanssa vaikuttivat ajatteluusi itsestäsi ja elämäntilanteestasi?
- Mitä olisi tapahtunut, jos et olisi mennyt kriisikeskukseen?

5. Kerro elämäntilanteestasi asiakkuuden jälkeen.

Mahdollisia lisäkysymyksiä:

- Mikä asiakkuuden jälkeen on muuttunut?
- Miten vaikea elämäntilanne näkyy arjessasi tällä hetkellä / näkyykö se?
- Saatko nyt jostakin tukea ja apua? Millaista?
- Koetko, että olet kriisin myötä muuttunut ihmisenä?

6. Kerro tulevaisuuden suunnitelmistasi ja toiveistasi.

7. Haluaisitko vielä lisätä jotakin?

8. Miltä haastatteluun osallistuminen on tuntunut?

Liite B

Esite tutkittaville

FSD3267 SOS-KRIISIKESKUKSEN ASIAKKAIDEN HAASTATTELUT 2017

FSD3267 INTERVIEWS OF SOS CRISIS CENTER CLIENTS 2017

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

SUOSTUMUS TUTKIMUKSEEN OSALLISTUMISESTA

Tämän Tampereen yliopistossa tehtävän sosiaalityön pro gradu -tutkielman tarkoitus on tutkia Suomen Mielenterveysseuran SOS-kriisikeskuksen asiakkaiden selviytymistä vaikeassa elämäntilanteessa ja kriisiavun merkitystä osana selviytymisprosessia. Erityisenä kiinnostuksen kohteena on kuulla, mitä asiakkaat kertovat omasta arjestaan osana kriisistä selviytymistään ja sen mahdollisesta muuttumisesta kriisiavun seurauksena. Pro gradu -tutkielman aineistoina ovat Suomen Mielenterveysseuran SOS-kriisikeskuksen tuloksellisuuskyselyn vastaukset ja asiakkaiden haastattelut. Kokemuksenne kriisikeskuksen asiakkuudesta on arvokas. Osallistumalla haastatteluun Teillä on mahdollisuus kertoa nimettömästi kokemuksistanne ja vaikuttaa näin SOS-kriisikeskuksen työn jatkuvuuteen ja kehittämiseen. Pro gradu -tutkielman ohjaajina ovat YTT Suvi Raitakari ja YTT Katja Kuusisto Tampereen yliopistosta.

Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Osallistumisen voi peruuttaa missä tahansa tutkimuksen vaiheessa ja tietoja voi täydentää myös jälkikäteen. Haastattelussa kertomianne tietoja käsitellään kunnioittavasti, nimettömästi ja luottamuksellisesti. Haastatteluun osallistuneiden henkilöllisyys ei tule esille missään vaiheessa tutkimusta. Haastattelut nauhoitetaan ja litteroidaan sen jälkeen tekstitiedostoksi, josta poistetaan kaikki haastateltavien henkilöllisyyteen liittyvät tiedot. Äänitallenteet hävitetään tutkimuksen valmistuttua. Tutkimusraportti tehdään siten, etteivät yksittäiset henkilöt ole tunnistettavissa. Tutkimuksen valmistuttua haetaan lupaa litteroidun haastatteluaineiston tallentamiseksi Yhteiskuntatieteelliseen tietoarkistoon myöhempää tutkimuskäyttöä varten. Aineistosta on silloin poistettu kaikki yksittäistä haastateltavaa koskevat tunnistetiedot kuten työ- tai asuinpaikat.

Lisätietoja pro gradu -tutkielmasta voi kysyä myös haastattelun jälkeen Sanna Laukkaselta joko sähköpostilla tai puhelimitse:

Puh. xxxxxxxxx

Tämä suostumus allekirjoitetaan kolmena samansisältöisenä kappaleena, joista yksi jää osallistujalle, toinen tutkijalle ja kolmas SOS-kriisikeskukseen.

Allekirjoituksellani vahvistan, että suostun vapaaehtoisesti tutkimukseen ja annan luvan siihen, että tutkimusaineisto voidaan tallentaa Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon.

Aika ja paikka: _____

_____ Tutkijan allekirjoitus

_____ Osallistujan allekirjoitus

_____ Nimenselvennys

_____ Nimenselvennys

Liite C

Aineistonäyte

FSD3267 SOS-KRIISIKESKUKSEN ASIAKKAIDEN HAASTATTELUT 2017

FSD3267 INTERVIEWS OF SOS CRISIS CENTER CLIENTS 2017

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

H: No, mä voin vaik kertoa, et miksi mä niinku siä olin tai näin.

S: Joo.

H: Eli se oli tällöinen erotilanne.

S: Joo.

H: Tai tuli siis ero senhetkisen tai silloisen miesystävän kanssa.

S: Mm.

H: Ja mä olin aika yksinäinen ihminen täällä pääkaupunkiseudulla. Mun ystävät asuu muualla...

S: Joo.

H: ...pääsääntöisesti. Mulla ei täällä oikeestaan oo ketään sellasta niinku läheistä henkilöä.

S: Mm.

H: Ja tota ja sit myös nää muualla asuvatkin käytännössä he on perheellisiä. Heillä on aikaa tavallaan silloin, kun lapset nukkuu ja...

S: Nii.

H: ...muuta jutella. Ja sitten, kun on tällainen akuutti tilanne, niinkin ei oikein tienny, mitä tehdä. Sit mulla oli töissäkin aika sellasta epämäärästä se. Mä olin vähän siinä niinku vaihtamassa työpaikkaa. Ja mulla ei siellä työpaikassa ei, tai siä vanhassa työpaikassa enää ollu kauheesti mitään tekemistäkään.

S: Mm.

H: Et ei ollu siinäkään tavallaan mitään semmosta pakopaikkaa. Ja sit se alko menee, se meni sellaseks, että niinku tota ei siitä ei päässy mitenkään. Oli semmosessa loopissa...

